

HITLERS REICHSBAHN HOLDT RIGET SAMMEN

Historie

ILLUSTRERET
VIDENSKAB

Kryptozoologi

JAGTEN PÅ FABELDYRET

Findes Nessie, Kraken og
den afskyelige snemand?

Romerske rigmænd i kærlighedstemplet

Slaverne i Venus-
templet skulle betjene
gudindens menighed.

BØDDDEL MOD SIN VILJE

Heinrich
Schmidts tabte
en lodtrækning
og blev byen
Hofs bøddel.

historie.dk

Nr. 10/2024

99,95 kr.

30.05.24-19.06.24

UBD 10212

Returage 25

TEMA
Sådan levede
indianerne

Præriens herskere: SIOUX

Hverdag i stammen: Kvinder og unge krigere skulle tie, for hos siouxerne talte kun de gamles livserfaring. Kom med ind i indianernes lejr, hvor slægten kom i første række, og intet var vigtigere end godt naboskab.

1.
verdenskrigs
skyttegrave

En livsfarlig hverdag ved fronten

Hjemmestrikkede uldsokker, besøg hos barberen og mælk fra egen malkeko – dagliglivet i 1. verdenskrigs skyttegrave var hårdt, men midt i krigens rædsler skabte soldaterne en dagligdag i de snævre gange, der bød på andet end gru og død.

Ved 1. verdenskrigs udbrud i 1914 var de militære ledere på begge sider overbeviste om, at krigen ville blive kort.

Tidens militærdoktrin var bygget op om offensiv manøvrering med mobile hære, der ifølge militæreteoretikerne ville afgøre striden på få måneder. I begyn-

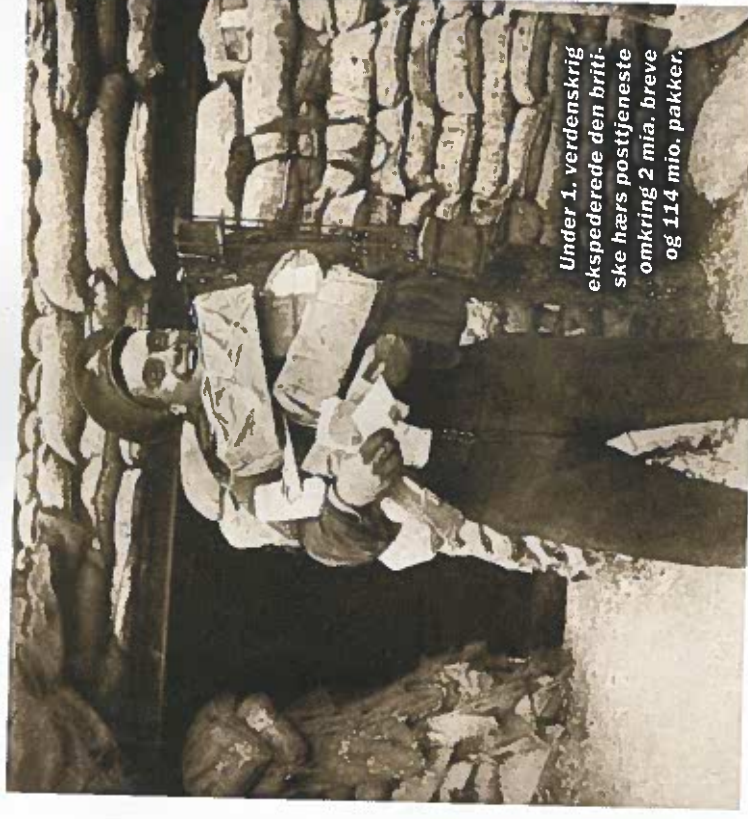
delsen så de ud til at få ret – i hvert fald på Vestfronten. Tyskerne bødrede gennem Belgien og tvang Vestmagterne på retræte, men i september blev de stoppet under det første slag ved Marne – 40 km fra Paris.

Et kapløb mod kysten fulgte, hvor begge sider uden succes forsøgte at omringe hinanden. Ræset kulminerede i oktober og no-

vember med det første slag ved Ypres. Herefter forskansede begge sider sig i skyttegrave. Historien var den samme på alle krigens fronter. Artilleri og maskingeværer gjorde det tæt på umuligt at gennembryde fjendens linjer – og krigen trak ud i fire år, hvor soldaterne måtte vænne sig til et liv i skyttegraven.

Gennem fire år opbyggede de stridende parter enorme skyttegravskomplekser, der mindede om små byer – her med en torresnor til vasketøjet.

ULLSTEIN BILD OG GETTY IMAGES

Under 1. verdenskrig ekspederede den britiske hærs posttjeneste omkring 2 mia. breve og 114 mio. pakker.

Pakker med sokker og hjemmebak

For soldaterne i skyttegravene var kontakten med familie og venner derhjemme afgørende for at holde humøret oppe. I brevene hjem bad soldaterne gerne om at få tilsendt pakker

med fornødenheder, de ikke selv kunne skaffe ved fronten – fx hjemmestrikkede uldsokker, småkager med nødder eller syltede agurker.

En hjelm på et gevær kunne bruges til at tjekke, om fjenden havde øjne på ens sektion af skyttegraven – og få fjenden til at spille sin ammunition.

HERITAGE IMAGES GETTY IMAGES

Fjendens skytter lå på lur

At stikke hovedet op over kanten af skyttegraven var livsfarligt, for maskingevær og snigskytter lå på lur. "Snigskytten er en meget nødvendig person. Han minder os om, at vi er i krig. Hvor end et hoved – eller noget, der minder om et hoved – viser sig, skyder han", skrev den britiske officer og forfatter Ian Hay, der tjente i Frankrig under krigen.

Fra skyttegravene på begge sider af fronten kiggede vågtsomme øjne ud over Ingenmandsland og over mod fjendens stillinger.

PHOTO 12/GETTY IMAGES

Kreative soldater forbedrede våbnene

Fordi det var livsfarligt at stikke hovedet op over skyttegravens kant, udviklede de stridende parter metoder til at kigge over mod fjendens stillinger på sikker vis.

Et ombygget gevær med et påmonteret periskop gjorde det eksempelvis muligt at spotte og skyde fjendtlige soldater uden at risikere sit eget liv.

Soldaterne i den tyske hær bar ved krigens begyndelse den karakteristiske pickelhaube – men i 1916 blev den erstattet af den mere praktiske stahlhelm.

ARKENBØRNELL/SHUTTERSTOCK

Kunsthærdig hue voldte problemer

Tyskernes pickelhaube (pikkelhue) viste sig upraktisk på slagmarken. For det første var det uhensigtsmæssigt med et horn, der risikerede at stikke op over skyttegravens kant, så fjenden fik et mål at sigte efter. For det andet var hjemmene af læder, der kun ydede en ringe beskyttelse mod granatsplinter.

Fugtige forhold gav koldbrand i fødderne

Skyttegravsfødder var en hyppig lidelse blandt soldaterne. Tilstanden er forårsaget af kulde, fugt og uhygiejniske forhold.

De første symptomer er kløbe, følelsesløshed og røde eller blå fødder. Herefter følger hævelse, rædden lugt, blærer og åbne sår. Ofte gik der koldbrand i fødderne, så de måtte amputeres.

LAC, BAC, WIKIMEDIA COMMONS

I lavtliggende terræn, hvor grundvandspejlet stod højere end bunden af skyttegravene, blev mange soldater ramt af skyttegravsfødder.

HULTON ARCHIVE / STRINGER / GETTY IMAGES

Skægget skulle trimmes

I officerernes øjne var skyttegravskrigen ingen undskyldning for at være usoineret. I de mudrede og våde skyttegrave rustede metalgenstande dog hurtigt – herunder soldaternes barberblade.

Kombineret med ressourceknaphed førte det til, at den britiske hær i løbet af 1915 fik svært ved at skaffe barberblade nok.

Mangel på spejle og rystende hænder som følge af granatchok betød, at mange soldater fik hjælp til at fjerne skægstubbene.

HULTON ARCHIVE/GETTY IMAGES

En britisk soldat beskrev mortergrenaternes bane: "Når mortergrenaterne når det højeste punkt i deres bane, bliver de synlige".

Granater dumpede ned fra himlen

Mortérganater var velegnede til skyttegravskrøg. Granaterne blev affyret i en høj, krum bane – fra skyttegrav til skyttegrav. Projektilets bane tillod imidlertid fjenden at se granaten i god tid og undvige den. Effektive var mortérene derfor primært, hvis flere blev affyret samtidig i et koordineret angreb.

Officerer spiste ved veldækket bord

Blandt de franske styrker var forskellen på de menige soldater og officererne tydelig, når det kom til maden.

Officererne spiste for sig selv under behageligere forhold end soldaterne – gerne ved et veldækket bord placeret midt i skyttegravene. Kvaliteten af officerernes mad var som regel også bedre.

Selv midt i skyttegravenes mudderhelvede var der blomster på de franske officerers middagsbord.

HELTON ARCHIVE/STRINGER/GETTY IMAGES

Soldater fik dåsemad og nymalket mælk

Kvaliteten af maden varierede. Dåsemad var almindelig i skyttegravene, men når det var muligt, indtog soldaterne mad forberedt i et feltkøkken.

På de mere stille frontafsnit fougereede soldaterne også selv – og der findes eksempler på enheder, der holdt malkekøer i skyttegravene, så de kunne få frisk mælk.

I 1918 sendte briterne op mod 30.000 tons kød til fronten hver måned – bl.a. i form af konservesdåser med stuvning, der indeholdt kødstykker.

ALAMY/OWI IMAGES/SELECT & MAX GRANER/WWW.MEDIA.COMMAGIS

Soldater stormede i døden

Under krigen store slag blev soldaterne igen og igen kommanderet op over skyttegravens kant for at storme fjendens stillinger.

Ståltråd, artillerigranater og ild fra maskingeværer mødte dem på vej over ingenmandsland, og millioner af unge mænd mistede livet i stormløb, der ofte kun rykkede fronten få kilometer.

Under slaget ved Somme i 1916 lød det samlede tabstal for begge sider på mere end 1 mio. mand.

ALAMY/PICTORIAL PRESS, PICTORIAL PRESS LTD/IMAGES/SELECT